

Stanisław Mikke

Zachować w pamięci tych, którzy pod Bolonią

Palestra 50/5-6(569-570), 323-324

2005

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

MEMORI CUSTODIRE

ZACHOWAĆ W PAMIĘCI TYCH, KTÓRZY POD BOLONIĄ

*Żołnierze Polskiego 2 Korpusu!
Jeżeli by mi dano wybierać między żołnierzami,
których bym chciał mieć pod swoim dowództwem
– wybrałbym Was, Polaków! Oddaję Wam cześć.*

Naczelnny Dowódca Sił Atlantyckich
w Basenie Morza Śródziemnego
marszałek polny Sir Harold R. Aleksander

Polegli w ostatniej wielkiej bitwie o Bolonię zakończonej zdobyciem miasta 21 kwietnia 1945 roku. To żołnierze 2 Korpusu Polskiego generała Władysława Andersa. Przeżyli sowieckie łagry, przez Iran i Palestynę dotarli do ziemi włoskiej. W drodze do Polski. Nie doszli. Spoczywają, o czym, niestety, w Ojczyźnie bardzo

wielu nie wie, na największym we Włoszech Polskim Cmentarzu Wojennym na skraju Bolonii w dzielnicy San Lazzaro nad brzegiem Saveny. 1420 poległych żołnierzy różnych stopni. Zrównani bohaterską śmiercią.

Na cmentarz prowadzi pięć bram. Na zwieńczającym fryzie wykuto napis:

ŻOŁNIERZOM 2 POLSKIEGO KORPUSU
POLEGŁYM NA ZIEMI WŁOSKIEJ
ZA WOLNOŚĆ POLSKI

Na kamiennym tarasie pod kolumnadą usytuowano ołtarz. Pod nim, jak gdyby w podziemiach kaplica. Na frontowej ścianie, na tle polskich orłów mapa Włoch z zaznaczonymi polskimi cmentarzami wojennymi: Loreto, Monte Cassino, Casamassima i Bolonia.

Wielki cmentarz. Długie rzędy krzyży. Na nich nazwiska: kapral Jan Stala, plutonowy Józef Stępniewski, kapitan Jerzy Łozina-Łoziński, ułan Wacław Moździerz, porucznik Czesław Edwin Kowalkowski, kanonier Stefan Mielniczuk... Chciałoby się zapamiętać, przenieść pamięć o Nich. Na to zasłużyli.

23 kwietnia 2005 roku delegacja rządu Rzeczypospolitej Polskiej, kombatanci i bardzo wiele polskiej młodzieży, przede wszystkim ze szkół im. generała Władysława Andersa oddają hołd Poległym. Godna uroczystość z ceremoniałem wojskowym. Wyraz pamięci obecnych pokoleń.

oprac. *Stanisław Mikke*